**Täydentävä asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle** 17.6.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (HE 45/2025 vp)

Sirja-Leena Penttinen, apulaisprofessori, oikeustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto

Täydentävä asiantuntijalausunto koskee kahta toisiinsa liittyvää asiakokonaisuutta. Nämä ovat: (1) ehdotetun lain 3 §:n ja 31 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja kantaverkon määritelmien yhteensopivuus suhteessa EU:n sähkömarkkinadirektiiviin, sekä (2) valiokuntakuulemisessa esitetyt kysymykset koskien verkon kehittämisvelvollisuutta.

## JAKELU- JA SIIRTOVERKON MÄÄRITELMÄT

### Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin (EU) voimassa oleva sähkömarkkinadirektiivi[1] ei sisällä jakelu- tai kantaverkon käsitteiden määritelmiä. Sen sijaan sähkömarkkinadirektiivin 2 artikla määrittelee sähkön jakelun ja siirron käsitteet. Artiklan 2 kohdan 28 mukaan jakelu tarkoittaa "sähkön siirtämistä suur-, keski- tai pienjännitteisissä jakeluverkoissa toimitettavaksi asiakkaille mutta ei toimitusta." Artiklan 2 kohdan 34 mukaan siirto tarkoittaa "sähkön siirtämistä yhteenliitetyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa toimitettavaksi loppuasiakkaille tai jakelijoille mutta ei toimitusta."

Euroopan unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään todennut, että sähkön siirron ja jakelun määritelmistä ilmenee selvästi se, että siirtoverkolla tarkoitetaan yhteenliitettyä verkkoa, jolla loppukäyttäjille ja jakelijoille myytäväksi tarkoitettua siirtojännite- tai suurjännitesähköä välitetään, ja toisaalta, että jakeluverkolla tarkoitetaan verkkoa, jolla tukkuasiakkaille tai loppukäyttäjille myytäväksi tarkoitettua suur-, keski- tai pienjännitesähkö välitetään.[2]

Tuomioistuin on edelleen todennut, että näin ollen (1) ainoastaan **välitetyn sähkön jännitteen taso**, siltä osin kuin sen on vastattava **vähintäänkin** pienjännitettä, ja (2) niiden **asiakkaiden luokka**, joille välitetty sähkö on tarkoitettu, ovat merkityksellisiä kriteereitä sen määrittämiseksi, onko verkko direktiivissä 2019/944 tarkoitettu

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta, EUVL L 158, 14.6.2019, p. 125–199 ('sähkömarkkinadirektiivi').
[2] C-439/06 *citiworks*, EU:C:2008:298, kohta 48; C-262/17, C-263/17 ja C-273/17 *Solvay Chimica Italia*, EU:C:2018:961, kohdat 31 ja 35; C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:88, kohta 43; C-293/23 *ENGIE Deutschland GmbH*, EU:C:2024/992, kohdat 50–53.

jakeluverkko vai siirtoverkko.[3] Jäsenvaltiot eivät saa käyttää muita kriteereitä, kuin jännitetasoa ja asiakasluokkaa jakelu- ja siirtoverkon käsitteiden määrittelemiseksi.[4]

**Kansallinen lainsäädäntö**

Nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan (sähkömarkkinalaki 588/2013, 3 §) **jakeluverkolla** tarkoitetaan "sähköverkkoa, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovolttia"; ja **suurjännitteisellä jakeluverkolla** "nimellisjännitteeltään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa".

Edelleen 31 §:n 1 momentin mukaan kantaverkkoa ovat "1) nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohdoista, sähköasemista ja muista laitteistoista koostuva valtakunnallinen yhtenäinen sähkön siirtoverkko; 2) kantaverkonhaltijan hallinnassa oleva, nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin rajayhdysjohto."

Nyt ehdotetun muutoksen mukaan (HE 45/2025 vp) 3 §:n mukaan **suurjännitteisellä jakeluverkolla** tarkoitetaan "nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole sähköntuotannon liittymisverkko tai liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa."

Edelleen ehdotetun lain 31 §:n mukaan **kantaverkkoa** ovat "1) nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohdoista, sähköasemista ja muista laitteistoista koostuva valtakunnallinen yhteenliitetty sähkön siirtoverkko suurjännitteisiä jakeluverkkoja lukuun ottamatta; 2) kantaverkonhaltijan hallinnassa oleva, nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin rajayhdysjohto."

Nyt ehdotettu muutos koskien suurjännitteisen jakeluverkon määritelmää muuttaa nimenomaisesti verkon jännitetasoa. Unionin tuomioistuin on todennut, että niin kauan kuin jäsenvaltiot noudattavat mainitun 2 artiklan 3 ja 5 alakohdassa tehtyä eroa siirtojännitteen, suurjännitteen, keskijännitteen ja pienjännitteen välillä, niillä on toimivalta määrittää täsmälliset rajat näiden eri jännitetasojen erottelemiseksi.[5] Jäsenvaltioilla on siis kansallinen harkintavalta jännitetason yksityiskohtaisen määrittelyn suhteen.

[3] C-293/23 *ENGIE Deutschland GmbH*, EU:C:2024/992, kohta 5; ks. myös C-262/17, C-263/17 ja C-273/17 *Solvay Chimica Italia*, EU:C:2018:961, kohdat 30, 37; C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:88, kohdat 46, 48, 49.
[4] Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:421, kohta 64.
[5] C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:88, kohta 37.

Toinen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuva kriteeri jakelu- ja siirtoverkon määrittelyssä perustuu asiakkaiden luokkaan. Tämä kriteeri perustuu ajatukseen siitä, että jakelu- ja siirtoverkolla on eri tehtävä sektorin järjestämisessä ja toiminnassa.[6]

Siirtoverkkojen tarkoitus on kuljettaa pitkiä matkoja sähköntuotantolaitoksista käyttökohteisiin. Siirtoverkot ovat verkkoja, jotka on yleensä liitetty yhteen eri jäsenvaltioiden välillä ja joissa sähkö siirretään siirto- tai suurjännitteellä siirron aikana tapahtuvan hävikin minimoimiseksi. Sen sijaan jakeluverkkojen tehtävä sähköjärjestelmässä on erilainen. Jakeluverkoilla sähköä tuodaan asiakkaalle yleensä näiden omaa kulutusta varten. Ne ovat yleensä siirtoverkkoja pienempiä. Jakeluverkot on kehitetty paikallisesti käyttäjien tai loppukäyttäjien tavoittamiseksi.[7]

Nyt ehdotetussa muutoksessa koskien suurjännitteisen jakeluverkon määritelmää on Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kriteereinä verkon määrittelylle käytetty verkon jännitetasoa, verkon käyttötarkoitusta ja sen palvelemia asiakasryhmiä sekä verkon yhteenliitettävyyttä ja maantieteellistä kattavuutta. Koska jännitetason suhteen jäsenvaltioilla on todettu olevan liikkumavaraa, jännitetason muutos on yhdenmukainen EU-oikeuden kanssa. Kriteerit koskien verkon käyttötarkoitusta, sen palvelemia asiakasryhmiä sekä maantieteellistä kattavuutta viittaavat asiakasluokan määrittämiseen, joka puolestaan liittyy edellä mainittuun verkkojen eri tehtäviin sähköjärjestelmässä.

Lisäksi rajat ylittävä yhteenliitettävyys on nostettu esiin erillisenä kriteerinä. On kuitenkin huomattava, että rajat ylittävä yhteenliitettävyys ei itsenäisenä kriteerinä ole peruste siirto- ja jakeluverkon väliselle määritellylle siitä huolimatta, että sähkön siirtoa koskevat erityiset säännökset sähkömarkkinalainsäädännössä luovatkin erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sähkön siirtoverkonhaltijoille koskien erityisesti rajat ylittäviä verkkoja. Tämä korostuu myös julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa, jossa mainitaan sähkön siirtoverkkojen olevan suurikokoisia verkkoja, jotka on *yleensä* liitetty yhteen eri jäsenvaltioiden välillä.[8]

Lisäksi muutamana pienempänä huomiona nostan esiin sen, että kansallisessa lainsäädännössä käytetty '**kanta**verkko' ei sanamuodoltaan vastaa direktiivin määritelmistä johdettua käsitettä '**siirto**verkko'. Toisekseen on huomattava – kuten julkisasiamies Pitruzella on todennut – että jakelu- ja siirtoverkon määritelmät ovat objektiivisia siten, että verkkoihin viitataan sellaisenaan eikä niiden haltijaan.[9]

---

[6] Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:421, kohdat 52–55.
[7] Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:421, kohdat 54–55.
[8] Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:421, kohta 54.
[9] Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-31/18 *Elektrorazpredelenie Yug EAD*, EU:C:2019:421, kohta 51.

Kansallinen lainsäädäntö sisältää nykyisessä 31 §:ään sisältyvässä kantaverkkoa koskevassa määritelmässä sekä uudessa ehdotetussa pykälässä yhtenä määrittelykriteerinä verkon haltijan.

Edellä mainituilta osin ehdottaisin sanamuotojen yhdenmukaistamista EU-sääntelyn kanssa. Vaikkakin hallituksen esityksessä esiin nostetut kriteerit verkkojen eroavaisuuksien määrittelyksi voidaan laajasti ottaen tulkita kuuluvan tuomioistuimen oikeuskäytännön pohjalta nousseeseen toiminalliseen kriteeriin koskien asiakasluokkaa, on EU-tuomioistuin toistuvasti korostanut käsitteiden määrittelyn yhdenmukaisuuden tärkeyttä. Tämä johtuu siitä, että tuomioistuimen mukaan kyseessä on EU-oikeudelle ominaiset käsitteet, joiden tehokasta vaikutusta ja yhtenäistä soveltamista ei tule vaarantaa.[10]

## SUURJÄNNITTEISEN JAKELUVERKON KEHITTÄMISVELVOLLISUUS

Käsitteiden määrittelyjen yhteensopivuuden lisäksi täydennyspyynnössä pyydettiin arviota valiokuntakuulemisessa esitettyihin kysymyksiin. Nämä kysymykset keskittyvät suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisvelvollisuuden tulkintaan, erityisesti koskien tulkintaa kehittämisvelvollisuuden rajoittamisperusteista sekä mahdollisesta tilanteesta, jossa kehittämisvelvollisuuden rajoittaminen voi johtaa verkkoon pääsyn epäämiseen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkömarkkinalain 19 §:ää, joka koskee verkon kehittämisvelvollisuutta. Hallituksen esityksen mukaan 19 pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että verkon kehittämisvelvollisuus käsittäisi verkonhaltijan toiminta-alueen. Erityyppisten verkonhaltijoiden toiminta-alueet määritellään eri tavoin. Jakeluverkonhaltijan toiminta-alueen muodostaa jakeluverkon osalta sähköverkkoluvassa määrätty maantieteellinen vastuualue. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan toiminta-alueena puolestaan olisi sähkömarkkinalain 44 §:ään ehdotettu valtakunnan alue Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta ja Suomen talousvyöhyke. Hallituksen esityksessä mainitaan, että 'muiden verkonhaltijoiden osalta toiminta-alueen määrittely olisi tulkinnanvaraisempaa, koska niille ei määritellä laissa tai sähköverkkoluvassa maantieteellistä vastuualuetta.'[11]

Hallituksen esityksessä esitetään sähkömarkkinalakiin lisättäväksi kokonaan uusi 51 a §, joka täsmentäisi verkon kehittämisvelvollisuutta nimenomaan suurjännitteisen jakeluverkon osalta. Ehdotuksen mukaan jakeluverkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan kehittää uutta suurjännitteistä jakeluverkkoa verkon käyttäjien **kohtuullisten tarpeiden** mukaisesti. Uutta pykälää tulisi tulkita yhdessä 19 §:n yleistä

[10] C-293/23 *ENGIE Deutschland GmbH*, EU:C:2024/992, kohta 67.
[11] HE 45/2025 vp., s. 68.

kehittämisvelvollisuutta koskevan säännöksen sekä 50 ja 51 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja jakeluverkon toiminnan laatuvaatimuksia koskevien säännösten kanssa.

Sähkömarkkinadirektiivin 31(1) artiklan mukaan jakeluverkonhaltijan on vastattava sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönjakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä. Direktiivissä ei erikseen määritellä sitä, mitä ovat "kohtuulliset sähkönjakeluvaatimukset". Tältä osin ehdotettuun 51 a §:ään sisällytetty vaatimus verkon käyttäjän kohtuullisista tarpeista on EU-lainsäädännön mukainen.

Suomen sähköjärjestelmässä toimii erityyppisiä jakeluverkkotoimijoita. Hallituksen esityksessä korostetaan, että ehdotetun 51 a §:n mukaan verkon kehittämisvelvollisuutta ei suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisvelvollisuuden osalta tulisi arvioida yksinomaan verkonhaltijan toiminta-alueen perusteella, vaan arviossa tulisi ottaa huomioon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden lisäksi myös verkonhaltijan tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset vastata verkon käyttäjän tai käyttäjien kohtuullisista tarpeista sekä vaikutukset verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta, jos kysymyksessä on kokonaan uuden verkon tai verkon osan rakentaminen.

Ehdotetun 51 a §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltijan kehittämisvelvollisuutta voidaan rajoittaa, jos (1) suurjännitteisen verkon kehittäminen on verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden, tai (2) verkon haltijan muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta. Hallituksen esityksessä todetaan, että verkonhaltijan kieltäytyessä verkkonsa kehittämisestä edellä mainittuihin rajoitusperusteisiin nojaten, voisi kysymyksessä olla joissain tapauksissa verkkoon pääsyn epääminen (sähkömarkkinalaki, 21 b (3) §).

Ensin on syytä todeta, että kolmansien pääsy verkkoon on EU-energiaoikeuden keskeisin periaate, josta poikkeaminen voidaan sallia vain selkeästi määritellyissä olosuhteissa.[12] Sähkömarkkinadirektiivissä edelleen todetaan, että täysin avoimilla markkinoilla kuluttajilla on oltava oikeus vapaasti valita toimittajansa ja toimittajalla on oltava oikeus toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen. Nämä oikeudet ovat sidoksissa toisiinsa: jotta asiakkaat voivat valita vapaasti toimittajansa, toimittajilla on oltava pääsy eri verkkoihin, joilla sähköä toimitetaan asiakkaille.[13]

On kuitenkin huomattava, että periaate ei ole absoluuttinen, vaan sähkömarkkinadirektiivissä luodaan peruste rajoittaa kolmansien pääsyä verkkoon. Sähkömarkkinadirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan '[s]iirto- tai jakeluverkonhaltija

[12] C-439/06 *citiworks*, EU:C:2008:298, kohta 44; C-239/07 *Sabatauskas*, EU:C:2008:551, kohdat 31, 33 ja 46 kohta ja C-492/14 *Essent Belgium*, EU:C:2016:732, kohta 76.
[13] Sähkömarkkinadirektiivin johdanto-osan kohta 11.

voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, **jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin**, ottaen erityisesti huomioon 9 artiklan säännökset. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että näitä kriteerejä sovelletaan johdonmukaisesti ja että verkon käyttäjä, jolta pääsy on evätty, voi turvautua riitojenratkaisumenettelyyn. Sääntelyviranomaisten on myös varmistettava, että verkkoon pääsyn epäämisen yhteydessä siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa merkityksellisiä tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset (korostus lisätty).'

Yhtä lailla kehittämisvelvollisuudesta voidaan poiketa. Sähkömarkkinadirektiivin mukaan kehittämisvelvollisuuden osalta jakeluverkonhaltioiden on kehitettävä verkkoa '**taloudellisten edellytysten mukaisesti**'. Kyseessä ei ole absoluuttinen oikeus, sillä EU-sähkömarkkinalainsäädännön mukaan oikeutta on mahdollista rajoittaa. Tällöin rajoitusperusteita tulee punnita vasten tätä näkemystä.

Ensiksikin on syytä huomata, että poikkeus pääsääntöön, eli tässä tapauksessa verkon kehittämisvelvollisuuteen, tulee tulkita suppeasti. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa kehittämisvelvollisuudesta poikkeaminen voi johtaa verkkoon pääsyn epäämiseen. Tästä syystä Energiaviraston lausunnossaan esittämä ehdotus rajauksen täsmentämisestä kattamaan ainoastaan tilanteet, jossa ehdotetut muutokset saattavat edellyttää täysin uudenlaisten – Energiaviraston lausunnon mukaan 400 kilovoltin – verkkojen kehittämistä, on perusteltu.[14]

Toisekseen näkisin tarpeellisena täsmentää, mitä seikkoja rajoitusperuste "tekniset, taloudelliset ja organisatoriset voimavarat" pitää sisällään. Hallituksen esityksessä ei tällä hetkellä selkeästi ilmaista, minkä tyyppisissä tilanteissa nämä edellä mainitut rajoitusperusteet voisivat tulla ajankohtaisiksi. Lisäksi tämänhetkinen sanamuoto "tekniset, taloudelliset ja organisatoriset voimavarat" viittaa tilanteeseen, jossa kaikkien edellä mainittujen kriteereiden on täytyttävä. Hallituksen esityksessä mainitaan esimerkkinä kohtuuttomasta tilanteesta verkonhaltijan teknisten, taloudellisten ja organisatoristen voimavarojen näkökulmasta tilanne, jossa yksittäisellä paikkakunnalla ja ainoastaan jakeluverkossa toimivaa pientä verkonhaltijaa vaadittaisiin kehittämään uutta suurjänniteverkkoa.

Nähdäkseni verkonhaltijan on mahdollista hankkia lisää teknisiä ja organisatorisia voimavaroja, jolloin ainoa rajoitusperuste viime kädessä on taloudellinen – tämä puolestaan on sähkömarkkinadirektiivin mukainen rajoitusperuste kehittämisvelvollisuudesta poikkeamiselle. Sen sijaan, kuten edellä on nostettu esiin,

[14] Energiaviraston lausunto 25.02.2025, 64/000100/2025, s. 5.

verkkoon pääsyn epäämiselle on sähkömarkkinadirektiivin mukaan esitettävä perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin **teknisesti ja taloudellisesti** perusteltuihin kriteereihin. Näkemykseni mukaan rajoitusperusteet tulisi yhdenmukaistaa sisämarkkinadirektiivissä esitettyjen rajoitusperusteiden mukaisiksi; on sähkömarkkinadirektiivi ei viittaa 'teknisiin tai organisatorisiin voimavaroihin' rajoitusperusteena kehittämisvelvollisuuden eikä 'organisatorisiin voimavaroihin' verkkoon pääsyn epäämisen kohdalla.

Toisaalta verkon kehittämiseen tarvittavat taloudelliset voimavarat puolestaan maksaisivat viime kädessä korotettujen verkkotariffien muodossa kuluttajat, jolloin kehittäminen voisi olla tulkittavissa kohtuuttomaksi toisen rajoitusperusteen eli 'verkonhaltijan muiden verkon käyttäjien kannalta'. Tämän kohtuullisuuden arviointi puolestaan jää valvovan sääntelyviranomaisen, eli Energiaviraston tehtäväksi. Riita on mahdollista saattaa Energiaviraston ratkaistavaksi riitojen ratkaisumenettelyssä, josta säädetään laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013). 6(1) §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on toimia riitojenratkaisuviranomaisena yksittäisissä asioissa, jotka verkon käyttäjä, energiavaraston haltija tai asiakas on saattanut viraston käsiteltäväksi kantaverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan evättyä häneltä pääsyn sähköverkkoon.

Lopuksi on syytä kiinnittää huomiota sinänsä itsessään erikoiseen tilanteeseen, jossa jäsenvaltion ehdottama kansallinen lainmuutos voi johtaa verkkoon pääsyn epäämiseen. Tämän perusteella esiin voi tulla tilanne, jossa tulisi ensin arvioida sitä, onko verkon kehittämisvelvollisuudesta kieltäytyminen oikeutettua lainsäädäntöön kirjattuihin rajoitusperusteisiin nojaten. Mikäli kehittämisvelvollisuudesta kieltäytyminen johtaa verkkoon pääsyn epäämisen, tulisi punninnan sisältää myös arvio siitä, onko edelleen kehittämisvelvollisuudesta kieltäytymisestä johtuva mahdollinen verkkoon pääsyn epääminen oikeutettua.

Jäsenvaltioille on myönnetty laaja harkintavalta täytäntöönpannessaan sähkömarkkinadirektiiviä kansallisella tasolla erityisesti jännitetasoa määritettäessä. Nyt ehdotettu muutos kehittämisvelvollisuuteen voi kuitenkin mahdollisesti aiheuttaa tosiasiassa verkkoon pääsyn epäämisen erityisesti tilanteessa, joka pohjimmiltaan johtuu lakiin ehdotetusta muutoksesta jännitetason osalta ja tähän liittyvästä kehittämisvelvollisuuden rajoittamisesta. Energiaviraston lausunnon mukaan tällainen tilanne koskee erityisesti 400 kilovoltin verkon kehittämistä alueellisella tasolla.[15] Jännitetason muutoksella, joka vaikuttaa suurjännitejakeluverkon määritelmään, pyritään erityisesti vauhdittamaan puhtaan energian verkkointegraatiota ja investointeja. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, on ehdotettu 51 a § 'painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa'. Tältä osin hallituksen esityksessä myös todetaan – suhteellisuusperiaatetta heijastaen – mikäli

[15] Energiaviraston lausunto 25.02.2025, 64/000100/2025, s. 5.

’alueella ei olisi ennestään suurjännitteisen jakeluverkon tai jakeluverkon haltijaa, joka on kykenevä investoimaan uuteen sähköverkkoon, tarvittaessa sellaisella alueella sähköjohdon tai uuden sähköverkon rakentamiseen voitaisiin myöntää hankelupa ja uusi sähköverkkolupa sellaiselle uudelle toimijalle, joka on valmis investoimaan sähkönsiirron kannalta tarpeelliseen siirtoyhteyteen tai uuteen sähköverkkoon.’[16]

Nyt kyseessä on energiamurroksen aiheuttama katvealue sääntelyssä, jossa pyrkimyksenä on helpottaa uusia investointeja yhteiskunnan sähköistyessä. Lähtökohtaisesti rajoitus sen perusteella, että kustannukset verkon muille käyttäjille muodostuvat kohtuuttomiksi, vaikuttaa oikeasuhtaiselle tavoitteeseen nähden. Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi kuitenkin entistä selkeämmin kirjoittaa ylös ne perusteet, joiden perusteella ehdotetaan muutettavaksi kansallista lainsäädäntöä, joka voi johtaa tilanteeseen, jossa verkkoon pääsy evätään. Näissä perusteluissa tulisi myös kirjata entistä selkeämmin auki suhteellisuusperiaatteen mukaisesti punninta koskien sitä, olisiko käytössä muita keinoja, joiden vaikutus keskeisen EU-oikeudellisen periaatteen toteutumiseen olisi rajoitetumpi. Nämä muutokset puolestaan toisivat tulkinta-apua uuden säännöksen tulkintaa koskevassa linjanvedossa myös Energiavirastolle, joka toimii riitojen ratkaisuviranomaisena asiassa.

[16] HE 45/2025 vp., s. 68.